

Motionsfodbold og medborgerskab

Fodbold og samskabelse som ramme for udvikling af medborgerskab hos udsatte drenge

Ryom, Knud; Stelter, Reinhard

Published in:
Forum for Idræt

Publication date:
2019

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Document license:
[Ikke-specificeret](#)

Citation for published version (APA):
Ryom, K., & Stelter, R. (2019). Motionsfodbold og medborgerskab: Fodbold og samskabelse som ramme for udvikling af medborgerskab hos udsatte drenge. *Forum for Idræt*, 34, 90-104.
<https://tidsskrift.dk/forumforidraet/article/view/117043/165097>

Motionsfodbold og medborgerskab

Fodbold og samskabelse som ramme for udvikling af medborgerskab hos udsatte drenge

KNUD RYOM¹ & REINHARD STELTER²

1) Aarhus Universitet, Institut for Folkesundhed

2) Københavns Universitet, Institut for Idræt og Biomekanik

Artiklen sætter fokus på motionsfodbold og udvikling af medborgerskab hos udsatte drenge. Artiklen tager udgangspunkt i et community psykologisk projekt, afviklet på Ydre Nørrebro, København. Projektet inkluderede 45 drenge (12-16 år), en lokal folkeskole, en lokal fodboldforening og forskere fra Center for Holdspil og Sundhed. Multiple metoder blev benyttet. Studiets resultater peger på, at motionsfodbold påvirker udviklingen af empowerment og præger medborgerskab i kraft af: a) Den positive betydning fodbold har for drengene, b) Mulighederne for en afvekslende hverdag, c) Forpligtelse og disciplin og d) Motivation. Endvidere synes en samskabende tilgang at have stor betydning for drengenes udvikling af medborgerskab.

KNUD RYOM

Postdoc

Institut for Folkesundhed, Sektion for Sundhedsfremme, AU

knudryom@ph.au.dk

REINHARD STELTER

Professor i idræts- og coachingpsykologi

Institut for Idræt og Ernæring, KU

rstelter@nexs.ku.dk

RESUME

I denne artikel sættes der fokus på motionsfodboldens potentiale som skaber af medborgerskab hos udsatte drenge. Artiklen tager udgangspunkt i en case fra et community psykologisk projekt, afviklet på Ydre Nørrebro, København. Projektet inkluderede 45 drenge i aldersgruppen 12-16 år, som alle gik i den lokale folkeskole. Projektet inkluderede ydermere den lokale fodboldforening og forskere fra Center for Holdspil og Sundhed. Metodisk blev der gjort brug af multiple metoder for at inkludere så mange af drengene som muligt i projektet som medskabere. I denne artikel er det dog interviews, som er den primære empiri til at belyse betydningen af motionsfodbold ift. medborgerskab for drengene. Resultaterne af studiet peger på, at motionsfodbold kan påvirke udviklingen af empowerment og dermed præge medborgerskab i kraft af: a) Den positive betydning fodbold har for drengene, b) Mulighederne for en afvekslende hverdag, c) Forpligtelse og disciplin og d) Motivation. Samlet set peger resultater fra projektet på, at motionsfodbold har potentiale til at udvikle medborgerskab, hvis det struktureres med udgangspunkt i empowerment og samskabelse. Ligeledes så vi, at igennem medinddragelse og medborgerskab blev drengene mere positivt indstillet over for skole og samfund.

INDLEDNING

Fodbold er hovedsageligt en foreningssport og samtidig den mest populære fysiske aktivitetsform i Danmark for unge (Asserhøj, 2017). Særligt hos drenge med anden etnisk baggrund er fodbold populær. En større undersøgelse i Gellerup, Aarhus, viste, at et stort flertal af drengene foretrækker fodbold som sport (Agergaard, 2008).

Fodbold som en aktivitetsform fremhæves for særligt at besidde tre positive aspekter (Nielsen, 2013; Bangsbo et al., 2016): a) Forbedret sundhed – forebyggelse af livsstilssygdomme og fysisk velvære, b) Samfund – arena for netværk, dannelse, indflydelse og engagement, c) Social sammenhængskraft – opbygning sociale relationer og tilknytning. Ud over de ovenstående fordele forbindes holdsport (og deraf fodbold) også med øget motivation, stærkere fastholdelse, udvikling af livskompetencer, øget selvværd og social adfærd (Bangsbo et al. 2016; Wikman et al., 2017; Ryom et al., 2017; Ryom et al. 2018).

Ofte fokuseres der dog især på de sundhedsmæssige fysiske og mentale fordele for individet ved at spille fodbold (Krustrup & Krustrup, 2018), omend den samfundsmæssige betydning synes ligeså relevant. Foreningsidrætten og fodbold kan være en adgangsbillet til samfundet for socialt udsatte børn, det er bare sværere at måle end BMI, fedtprocent og pulsfrekvens. Således søger denne artikel at afdække et ubeskrevet potentiale i fodboldtagelse i et samfundsperspektiv for udsatte drenge. Igennem et fodboldtilbud struktureret om empowerment undersøges grundlaget for udvikling af medborgerskab. Artiklen bygger på et forskningsprojekt udført i et udsat boligområde i København, Danmark.

TEORETISK GRUNDLAG

Når der arbejdes med samfundsmæssig betydning af fodbold, bliver bestemte begreber ofte italesat. Fokus ligges ofte på social kapital, forstået som den sociale sammenhængskraft, der er essentiel for et velfungerende samfund (Putnam, 2000). Integration nævnes endvidere som et potentiale i relation til sport (Agergaard, 2013), dog synes idrættens potentiale for integration og social kapital politiseret og får en stadig mere uklar betydning i samfundet (Agergaard, 2018). I følgende artikel anlægges et andet perspektiv på samfundsmæssig betydning i fodbold: *medborgerskab* og *empowerment*.

MEDBORGERSKAB

Begrebet medborgerskab er reelt et tosidet begreb og dækker over en forståelse af både inklusion og eksklusion, man er enten medborger eller modborger i et nationalt og/eller afgrænset område. Den almindelige forståelse af begrebet medborger kan være enten politisk og/eller geografisk orienteret (Biesta, 2013). I lyset af globalisering og stigende immigration udfordres flere nationer og definitionen af medborgerskab, hvorfor det diskuteres intensivt, hvad denne ændring af vores samfund egentlig betyder og medfører (Bloemraad, 2008; Pfister, 2014). En tilgang til moderne medborgerskab er en skelnen imellem en politisk og en social identitet (Biesta, 2013). Biesta (2013) differentierer imellem to betragtninger; a)

medborgerskab som en politisk identitet, der primært har at gøre med forholdet imellem individ og stat, herunder rettigheder og forpligtelser i forbindelse med deltagelse i kollektive demokratiske processer og b) medborgerskab som en social identitet, der har at gøre med individets rolle og plads i samfundet.

Politisk har der været en tendens til at blande begge betragtninger sammen i forsøget på at påvirke nationale kriser i afgrænsede samfund (Biesta, 2013). Sammenblandingen opstår på baggrund af, at medborgerskab ofte ses som en proces førende til integration (Christensen, 2006). Forskere peger på, at der er brug for en klar forståelse af medborgerskab uden politisk indgriben. Argumentet er, at medborgerskab bør drejes væk fra love, rettigheder og individuelt ansvar og over imod en aktiv og følt deltagelse i alle dele af samfundet (Johns, Mansouri & Lobo, 2015). Denne artikel følger dette spor og anser aktivt medborgerskab for at være kendetegnet af at være lokalt konstrueret og stærkt forankret i inter-subjektive møder og handlinger, som finder sted i hverdagen (Ryom, 2017).

EMPOWERMENT

Ordet empowerment er et svært definerbart begreb og anses ikke som en konstruktion, som kan beskrives eller måles med en enkel betegnelse. Snarere anses begrebet for at være kontekstafhængig, pluralistisk og dynamisk foranderligt (Orford 2008). Derfor er det afgørende at præsentere hvilken forståelse af empowerment, der anlægges i relation til opbygning af medborgerskab:

"... an intentional, ongoing process centered in the local community, involving mutual respect, critical reflection, caring, and group participation, through which people lacking an equal share of resources gain greater access to and control over those resources". (Kloos et al., 2012: 353)

Med denne definition skabes potentialet for empowerment i fællesskab, ikke alene, og det kan give adgang til og kontrol over ressourcer for grupper, som ellers ikke har lige adgang til disse. For individet indebærer det kognitiv udvikling, emotionel proces (caring) og adfærd i form af gruppedeltagelse. Socialt indebærer det fælles ansvar, respekt og gensidig hjælp. Det er med denne definition, at fodboldtilbuddet i dette projekt er udviklet og rammesat med forventningen om at kunne påvirke og ansprende til medborgerskab blandt deltagerne.

BAGGRUND

I årene 2013-2017 afviklede et projektteam fra CHS (Center for Holdspil og Sundhed, Københavns Universitet) et større community orienteret projekt med fundament i et ph.d.-projekt (se Ryom, 2017). Målet var at udvikle medborgerskab blandt udsatte drenge i et afgrænset lokalsamfund omkring Rådmandsgade skole. I projektet indgik et fodboldstudie opbygget over to skoleår i samarbejde mellem den lokale og socialt engagerede fodboldklub Nørrebro United (www.nbunited.dk), Rådmandsgadeskole, lokalområdet og forskere. 45 drenge fra skolen deltog i projektet med 3 ugentlige fodboldtræningssessioner i Mimersparken, 200 meter fra skolen. Træning var før (07.00-08.00) og efter skole (15.00-16.30) under hensyntagen til deltageres skoleskema og andre fritidsaktiviteter. Et træner-team på tre trænere fra fodboldklubben stod for afviklingen af træningen. Fodboldstudiet havde til hensigt at kunne rumme alle drenge (uanset baggrund), og tilbuddet om at deltage blev givet til alle drenge i udskolingens 6-9. klasse (88 i alt). Ydermere var fodboldniveauet for deltagerne forskelligt, og derfor var der også behov for en inkluderende træning, hvor alle kunne være med uanset niveau og alder. Træningen blev tilrettelagt med udgangspunkt i Nørrebro Uniteds træningsmanual udviklet af klubben og med hensyn til projektets interesser. Da projektet overordnet ønskede at arbejde med medborgerskab, igennem social og personlig udvikling for deltagerne (empowerment), var det essentielt, at klubben, som afviklede træningen, også kunne varetage en sådan filosofi. Valget af klub var derfor afgørende, og Nørrebro United kunne som den eneste klub i nærområdet varetage en sådan filosofi.

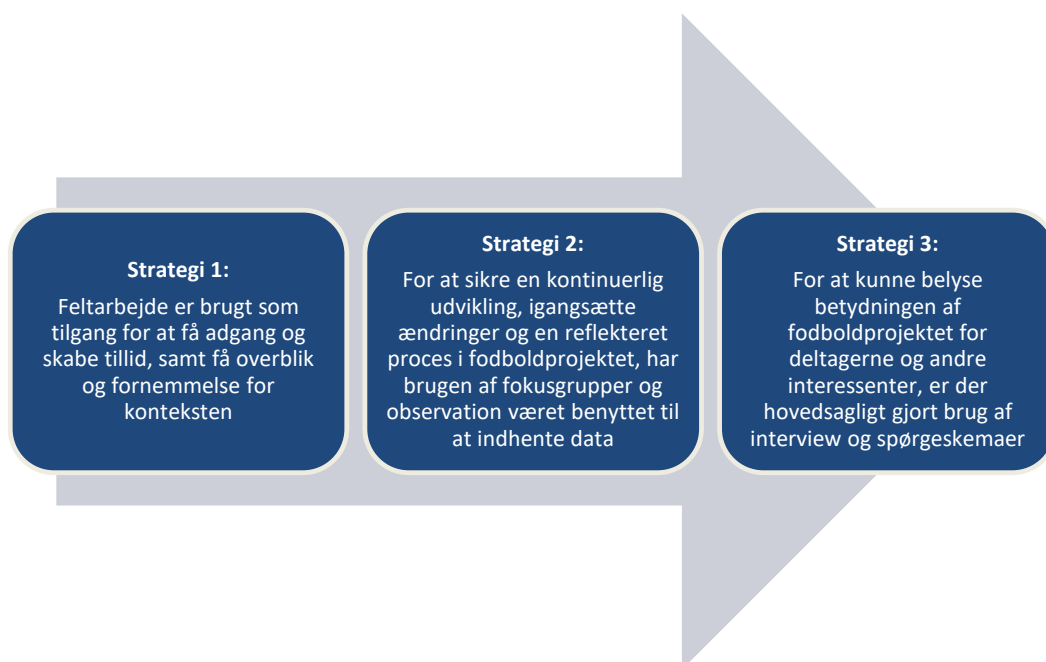
De ugentlige fodboldtræninger var et centralt samlingspunkt, men mange andre tiltag blev også gennemført. Oplevelser uden om fodbolden, fx bowling, hyggeaften i klubhus, medvirkede til at bringe drenge sammen og samtidig give dem modet til at møde mennesker, som ikke normalt var en del af deres omgangskreds. Desuden var fælles oplevelser en lejlighed til, at trænere kunne blive vigtige voksne i drengenes liv igennem personlige referencer centreret omkring disse. Sådanne oplevelser var f.eks.: besøg af rollemodeller (fx Jores Okore og Youssef Toutouh, professionelle fodboldspillere), deltagelse i DBU-turneringer og EB-skoleturneringen, deltagelse i fodboldstævner, ekskursioner (bl.a. til landsholdstræning i Helsingør og tur til Malmø), trænerkursus og dommerkursus, afprøvning af andre sportsgrene og fysiske tests.

METODE

Designet af fodboldstudiet var med udgangspunkt i community psykologi, hvor deltagerne, trænere og projektledelse (Reinhard Stelter og Knud Ryom) var med til at udforme studiet i fællesskab. Community psykologi tager sit udgangspunkt i aktionsforskning og søger at skabe empowerment og opbygge ressourcer i lokal-

områder for at sikre menneskelig udvikling (Orford, 2008; Ryom & Stelter, 2018). Design og struktur var overordnet baseret på medborgerskab, social kapital og livsduelighed (for mere information se Ryom, 2017) videreudviklet med baggrund i praksis og med løbende tilpasninger, efterhånden som forløbet skred frem. Det aktionsforskningsorienterede element, som er en del af community psykologi, blev skabt igennem fællesmøder, workshops og daglige træningsenheder, hvor deltagerne og praktikere havde indflydelse på udformning og indhold. Endvidere blev deltagerne (drengene på Rådmandsgade skole) på forskellig vis inviteret til at afvikle dele af fodboldtræningen og kampe med assistance fra trænerteamet. På fællesmøder hvert kvartal blev drengene og trænere inviteret til at komme med indspark til forløbet.

Strategisk og som community psykologi foreskriver (Orford, 2008), har der været gjort brug af forskellige metoder, hvilket er illustreret i figur 1. Dette betyder i praksis, at forskellige metoder blev inkluderet og brugt med særligt ærinde. Det overordnede rationale bag brugen af flere metoder lå i muligheden for deltagerne til at kunne vælge deres grad af involvering i projektet. Håbet var, at alle deltagerne dermed kunne deltage som medskabere i projektet igennem mindst en metode. Dermed gav tilgangen i teorien også mulighed for forskelligt engagement i processen (Ospina, 2008).

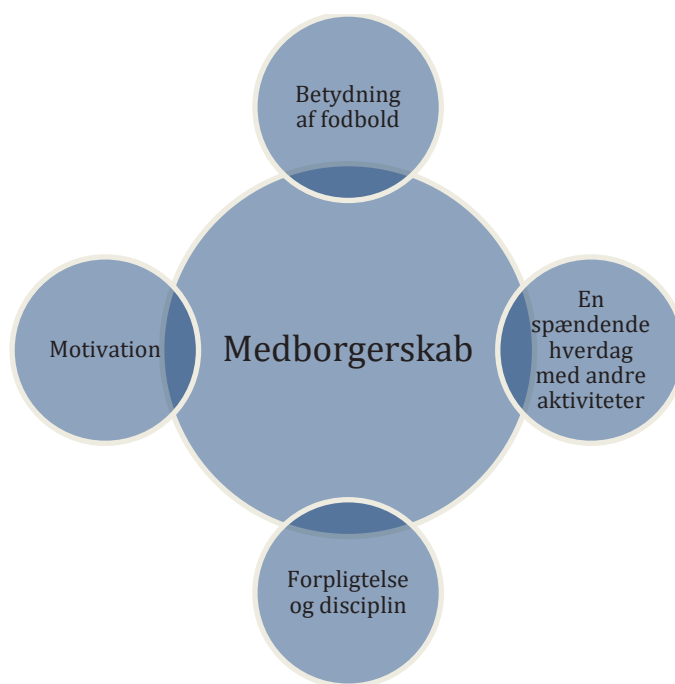
Figur 1: Den strategiske brug af forskellige metoder i projektet (Ryom, 2017)

Som figur 1 illustrerer, har der metodisk været tre strategier i spil for at styrke og udvikle det samlede projekt og viden heraf. For at skabe en solid forståelse, tillid og adgang til deltagernes livsverden har et større feltarbejde fundet sted (strategi 1). Feltarbejde medfører, at første forfatteren tilbragte længere perioder i miljøet (samlet set to år) for at få mere dybdegående forståelse af kulturen og deltagernes livsverden. Denne tilgang har således bidraget til at kunne forstå drengenes hverdag og deres handlinger i specifikke kontekster (Willis, 1993; Thorpe, 2012). Derudover bidrog det med en fornemmelse og forståelse for konteksten og projektets udvikling (Willis, 1993; Swantz, 2008). Særligt to metoder, nemlig brugen af fokusgrupper og observation, blev brugt for at sikre projektets udvikling samt eventuelle tilpasninger (strategi 2) og for at skabe mulighed for samskabelse, udvikling og læring omkring det samlede forløb. Disse metoder var del af den community psykologiske proces, der gjorde det muligt at stimulere forskningsaktiviteter og bringe nye perspektiver frem (Orford, 2008). Således agerede fokusgrupperne som en ramme for, at vi kunne matche fodboldtilbuddet til de forventninger, som deltagere havde (Halkier, 2015). Observationer kunne bidrage til en monitorering af, om studierne forløb efter hensigten og matchede deltagernes ønsker og behov (Raudaskoski, 2015). Observation var i den forbindelse også en mulighed for at undersøge, hvordan evt. ændringer påvirkede forløbet, og om de fungerede efter hensigten (Thing & Ottesen, 2015). Metoderne skulle i sidste ende også bidrage til rapporteringen af forløbet, men deres primære fokus var på udvikling af projektet.

Den sidste strategi (strategi 3) inkluderede interviews og spørgeskemaer orienteret mod den afsluttende rapportering af projektets betydning for de involverede drenge. Semistrukturerede interviews (Kvale & Brinkmann, 2009) og spørgeskema (bl.a. SDQ-II: Marsh, 1992) blev anvendt for at undersøge og få en forståelse af drengenes oplevelser, personlige udvikling og erfaringer fra projektet. Når særligt interviewmaterialet synes dominerende i denne artikel, er det på baggrund af den samlede metodiske strategi, som er fremlagt her. Det betyder dog ikke, at interviewene var mere værdifulde end de øvrige. Hver metode har bidraget til det samlede projekt og skal forstås i en samlet helhed.

ANALYSE

På baggrund af fodboldforløbet fandt vi frem til, at deltagernes hverdag i en idrætsforening kunne præge og udvikle deltagere i retning af medborgerskab (se Ryom, 2018). Analysen blev udfærdiget igennem 4 trin; a) læs, lyt, skriv noter og dan overblik, b) datadrevne kodning, c) begrebsdrevne kodning, d) cross-case analyse (Kvale & Brinkmann, 2009; Brinkmann & Tanggaard, 2015). I relation til medborgerskab trådte særligt fire tematikker frem i analysen. Disse er præsenteret i figur 2 og uddybes efterfølgende.

Figur 2: De fire fundne tematikker som kan medvirke til prægning i retning af medborgerskab

Betydningen af fodbold: Fodbold var et vigtigt anker og fundament for gode oplevelser for drengene. Det var en aktivitet, som ledte til sociale netværk og stigende sammenhængskraft på skolen: *"Det betyder meget, at man kan snakke sammen om fodbold. Man kan blive gode venner i skolen, hvis man ikke var det før, fordi man går på samme skole og spiller fodbold sammen"* (Deltager, 14 år). Fodbold synes for denne gruppe af drenge at være en lettere tilgængelig social arena at navigere i og betydningsfuld ift. opbygning af netværk: *"Gennem fodbold kan man møde nogle personer, som man ikke ville snakke så meget med ellers, som hvis man spiller fodbold. Så synes jeg også, det er lidt nemmere at få venner ved at spille fodbold."* (Deltager, 16 år). Som teenager (og for flere af deltagerne, etnisk minoritet) synes identitetsskabelse udfordrende, men fodbold for denne gruppe af drenge synes at være en sikker base, hvorfra man har tryghed og tillid til at åbne op over for sig selv og andre.

En spændende hverdag med andre aktiviteter: Foruden at være en positiv arena for opbygning af sociale relationer gav fodbold endvidere en spændende hverdag med fodboldtræning og kamp suppleret af andre oplevelser uden for fodbolden. Disse oplevelser (såsom bowlingtur, andre sportsaktiviteter og besøg af rollemødder) var bevidst integrerede dele af tilbuddet med et særligt motivationssigte, men de var samtidigt inkluderet for at skabe brobygning til det omkringliggende

samfund: *"Altså, jeg ville stadig komme til træningen, hvis det (oplevelserne red.) ikke var der, men det gør, at der er noget at se frem til. Man ved, om to måneder skal vi det, og det er også noget, man snakker om"* (Deltager, 16 år). Der eksisterer dog visse udfordringer med disse aktiviteter og oplevelser, da aktiviteter tiltrækker mange af drengene, men ikke nødvendigvis fastholder dem. Dette oplevede vi i flere tilfælde, hvor særlige oplevelser (som besøg af professionelle fodboldspillere) tiltrak en række drenge med mere perifer tilknytning til projektet, men hvor disses interesse hurtigt stilnede af efter den pågældende aktivitet. Det gav en række udfordringer, som især stiller krav til trænerteamet, hvorfor vi især fandt relationsopbygning centralt for fastholdelse og prioriterede dette.

Forpligtelse og disciplin: En formodet årsag til fodboldforløbets succes var en fokuseret indsats med fokus på forpligtelse og disciplin:

"Det er 100% vigtigt, at der er nogle krav. Fordi nu koster det [projektet] jo ikke penge, men det er jo heller ikke sådan en legeklub, hvor du bare kan komme og gå, som du har lyst til, du skal ligesom, øh ... gøre dig fortjent til at komme med til kamp. For kamp er jo det sjove, men først skal du have vist, at du godt kan fokusere, at du kan komme til træning, og du kan leve op til de krav" (Deltager, 15 år).

Foto: Bo Kousgaard

Disciplin kan i denne forbindelse også være med til at opbygge nogle vigtige personlige egenskaber, som kan hjælpe på fastholdelsen og kontakten til samfundet. Særlig vigtigt er forpligtelse og disciplin med henblik på motivation, da en mangel på motivation har en negativ indflydelse på udvikling af medborgerskab (Mansouri & Kirpitchenk, 2016).

Motivation: Noget tyder på, at drengenes oplevelser af et fodboldforløb i tæt forening med skolen kan øge motivation for skolehverdagen. *"Det giver noget andet, det er en anden stemning, der kommer. Man bliver mere glad for at komme i skole"* (Deltager, 14 år). Et fokus på udvikling af motivation var vigtig for drengene, hvilket kan udbygges yderligere i mange idrætsforeninger, hvis foreningslivet gør sportstilbud håndgribelige for deltagerne. Det kunne for eksempel være tilbud om træner/dommerkurser. Når deltagerne oplever, at foreningslivet kan gøre dem til trænere eller dommere, har et sådant tilbud en positiv indvirkning på udvikling af deltagernes medborgerskab. Tilbuddet bliver håndgribeligt og vigtigt i drengenes øjne. Alt sammen tegn på en øget motivation og personlig udvikling.

I tilfældet med afsluttende træner- og dommerkurser fik drengene et kursus sammensat af kursusmoduler fra DBU C-licens (ikke den officielle licens) med fokus på at de kunne få lov til at være hjælpetrænere og dommere i Nørrebro United, hvis de efterfølgende havde lyst til det. Igennem træner- og dommerkurset kunne projektteamet komme endnu tættere på drengene og involvere dem på en bæredygtig måde i foreningen. Dette konkrete tiltag var endvidere et reelt tilbud, som udmøntede sig i medborgerskab, da drengene oplevede, at det kunne medføre en øget lyst til at engagere sig i andre end dem selv: *"Jeg er fodboldtræner, fordi jeg synes, det er spændende, og fordi jeg gerne vil hjælpe andre med at udvikle sig på den måde, som jeg selv har udviklet mig på"* (Deltager, 16 år).

Igennem forpligtelse, glæde, oplevelser, personlig udvikling, motivation og et stærkt fællesskab oplevede drengene at komme tættere på samfundet:

"Jeg har udviklet mig både personligt og som fodboldspiller, blandt andet med hvordan jeg skal være i den rigtige verden, og hvordan jeg skal være på fodboldbanen. Hvis jeg ikke havde fodbold i mit liv, så ved jeg ikke rigtig, hvad jeg havde lavet. Jeg tror måske, jeg ville være lidt forvirret." (Deltager, 15 år).

DISKUSION OG AFRUNDING

Vores projekt kunne dokumentere et potentiale i at tænke i personlig og social udvikling med afsæt i empowerment, som basis for at udsatte drenge kan opleve medborgerskab som meningsfyldt igennem fodbold. Resultaterne af projektet påviste, at drengene som følge af deres deltagelse oplevede øget selvværd og social udvikling, som kan have betydning for deres lyst til at indgå som aktive medborgere i deres lokalområde (se Ryom, 2017).

Således er opbygningen af et sådant fodboldtilbud afgørende, hvis ambitionen om udvikling af medborgerskab skal udfries. I dette projekt eksemplificeret ved at fokusere på empowerment. Ligeledes peger vores resultater på betydningen af at forstå medborgerskab ud fra en lokalorienteret medborgerskabstilgang (Biesta, 2013), hvor drengene oplevede at få en rolle og plads i deres lokalsamfund, hvilket flere ikke havde oplevet tidligere (se Ryom, 2017). Disse to pointer vil nu blive diskuteret yderligere.

Den community-orienterede indsats imellem fodboldklub, skole og hele projektgruppen har haft stor betydning (Ryom & Stelter, 2018). Møder og workshops sikrede, at der kontinuerligt blev taget de forholdsregler, der skulle tages for at sikre den bedste udvikling af forløbet. Som afslutning på fodboldforløbet blev der i fællesskab udviklet en række anbefalinger på baggrund af erfaringer fra projektet: 1) Skab et træner-team, som rummer den hårde, men også den bløde træner-type – skab variation i trænersammensætningen på dit hold. 2) Skab et miljø, hvor deltagerne ikke oplever bare at kunne melde fra. Fokuser på forpligtelser, glæde og oplevelser. Vedholdenhed skal kunne betale sig, træning skal være sjovt, og sørg for at der også er andre oplevelser end kun fodboldrelaterede. 3) Basale livskompetencer (administration af tid, samarbejdsevner etc.) hos udsatte drenge og støtte fra forældre er ofte en barriere for deltagelse i idrætstilbud. Derfor bør træneren eller trænere medvirke til at skabe et miljø, som kan udvikle livskompetencer hos deltagerne. Eksempler på livskompetencer som kan trænes: planlægning, forpligtelse og samarbejde (fx husk tiden, læg mærke til fravær og italesæt det og lav træning som udvikler samarbejde og kommunikation). 4) Planlæg træning med tanke på motivation. For at sikre motivation kan det være givende at sigte på udvikling af kompetencer (giv feedback på tekniske, taktiske og mentale forbedringer), skab rammer for autonomi (giv deltager ansvar for at stå for træning f.eks.) og positive relationer (skab et positivt socialt fællesskab). 5) Det sociale hierarki og kommunikation blandt drenge fra udsatte boligområder er ofte en modspiller. Træner-teamet kan med fordel skabe en ny kultur, hvor kommunikation og samvær er bærende elementer.

Et andet element af betydning for projektet synes at være italesættelsen af projektet uden integrationsperspektiv (som tidligere i lignende projekter ellers har været almindeligt), da et sådant perspektiv har en stærk forankret politisk betoning. I

stedet har fokus været på aktiv og følt deltagelse orienteret mod lokalt medborgerskab (Biesta, 2013; Johns, Mansouri & Lobo, 2015). Her ses den lokale forankring af sådan et projekt som afgørende, så et politisk forankret medborgerskabsbegreb ikke bliver dominerende.

Slutteligt synes tilgangen i projektet med afsæt i community psykologi også at have ansporet medborgerskab. Community psykologi tilgangen, som dette projekt benytter, kræver en værdiorienteret tilgang, som tager udgangspunkt i samskabelse. På baggrund af dette projekt har centrale etablerede værdier været nødvendige i fodboldtilbuddet: omsorgsfuldhed, medfølelse, community, sundhed, selvbestemmelse, deltagelse, magtdeling, menneskelig mangfoldighed og social retfærdighed (se Ryom & Stelter, 2018). De ovenstående værdier har alle været pejlemærker i samskabelsen af dette projekt og anbefales viderebragt i lignende projekter (Ryom & Stelter, 2018).

REFERENCER

- Agergaard, S. (2008). Unges idrætsdeltagelse og integration i idrætsforeninger i Århus Vest. Institut for Idræt, Århus Universitet.
- Agergaard, S. (2013). Hvordan danske idrætsforeninger blev arenaer for etnisk integration. Integration gennem kroppen - Idræt, etnicitet og velfærdspolitik. S. Agergaard, & Bonde, H. København, Museum Tusculanums forlag: 63-81.
- Agergaard, S. (2018). Rethinking sports and integration: developing a transnational perspective on migrants and descendants in sports. Routledge. Routledge Focus on Sport, Culture and Society. <https://doi.org/10.4324/9781315266084>
- Asserhøj, T. L. (2017). Danskernes fitnessvaner og brug af kommercielle idrætstilbud. Idrættens Analyse Institut.
- Bangsbo, J., Krstrup, P., Duda, J., Hillman, C., Andersen, L. B., Weiss, M., Williams, C. A., Lintunen, T., Green, K., Hansen, P. R., Naylor, P. J., Ericsson, I., Nielsen, G., Froberg, K., Bugge, A., Lundbye-Jensen, J., Schipperijn, J., Dagkas, S., Agergaard, S., von Seelen, J., Østergaard, C., Skovgaard, T., Busch, H. & Elbe, A. M. (2016). "The Copenhagen Consensus Conference 2016: children, youth, and physical activity in schools and during leisure time." *British Journal of Sports Medicine* 50.
- Biesta, G. J. J. (2013). Demokratilæring i Skole og Samfund - uddannelse, livslang læring og medborgerskabets politik. Aarhus, Forlaget Klim.
- Bloemraad, I., Korteweg, A. en Yurdakul, G. (2008). "Citizenship and Immigration: Multiculturalism, assimilation and challenges to the nation state." *Annual Review of Sociology* 34: 153-179.
- Brinkmann, S. & Tanggaard, L., (2015). Kvalitative metoder: En grundbog. 2. red. København: Hans Reitzels Forlag.

- Christensen, G. (2006). *Veje til Integration*. København, SFI.
- Halkier, B. (2015). *Fokusgrupper. Kvalitative Metoder. En grundbog*. S. Brinkmann, & Tanggaard, L. Latvia, Hans Reitzels Forlag: 137-151.
- Johns, A., Mansouri, F., & Lobo, M. (2015). "Religiosity, Citizenship and Belonging: The Everyday Experiences of Young Australian Muslims." *Journal of Muslim Minority Affairs* 35(2): 171-190. DOI: 10.1080/13602004.2015.1046262
- Kloos, B., Hill, J., Thomas, E., Wandersmann, A., Elias, M.J. & Dalton, J.H. (2012). *Community Psychology. Linking Individuals and Communities*. USA, Wadsworth. Cengage Learning.
- Krustrup, P., & Krustrup, B. R. (2018). Football is medicine: It is time for patients to play! *British Journal of Sports Medicine*. doi:10.1136/bjsports-2018-099377
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *InterView. Introduktion til et håndværk*. Latvia, Hans Reitzels Forlag.
- Marsh, H. W. (1992). *Self Description Questionnaire (SDQ) II: A theoretical and empirical basis for the measurement of multiple dimensions of adolescent self-concept. A test manual and research monograph*. F. o. E. University of Western Sydney. Macarthur, New South Wales, Australia.
- Mansouri, F. & Kirpitchenko, L. (2016). Practices of active citizenship among migrant youth: beyond conventionalities, *Social Identities*, 22:3, 307-323. DOI:10.1080/13504630.2015.1119680
- Nielsen, G. (2013). *The Usual Suspects - Daglig fysisk aktivitet og idrætsdeltagelse blandt børn med anden etnisk baggrund end dansk. Integration igennem kroppen - Idræt, etnicitet og velfærdspolitik*. S. B. Agergaard, H. København, Museum Tusculanums Forlag: 131-159.
- Orford, J. (2008). *Community Psychology. Challenges, Controversies and Emerging Consensus*. West Sussex, England, Wiley.
- Ospina, S., Dodge, J., Foldy, E. G., & Hofmann-Pinilla, A. (2008). *Taking the Action Turn: Lessons from Bringing Participation*. SAGE Handbook of Action Research - Participative Inquiry and Practice. P. Reason, & Bradbury, H. UK, SAGE: 420-434.
- Pfister, G. (2014). *Sport in Migrant Communities: Transnational Spaces and Gender Relations*. Beyond C. L. R. James: Shifting Boundaries of Race and Ethnicity in Sports. J. Nauright, Cobley, A. G., & Wiggins, D. K. Fayetteville, University of Arkansas Press. <http://doi.org/10.2307/j.ctt1ffjdvg>
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone - The Collapse and Revival of American Community*. New York, Simon & Schuster.
- Raudaskoski, P. (2015). *Fokusgrupper. Kvalitative Metoder. En grundbog*. S. Brinkmann, & Tanggaard, L. Latvia, Hans Reitzels Forlag: Hans Reitzels Forlag.
- Ryom, K. (2017). *Unge, holdspil og medborgerskab: Det dårlige selskab? Et lokalt aktionsforskningsprojekt på Ydre Nørrebro*. Ph.D. afhandling. København: SL grafik.

- Ryom, K., Andersen, M. M., & Stelter, R. (2017). Coaching at-risk youth in a school within a socially challenging environment. *Improving Schools*, 20(2), 143-160. <https://doi.org/10.1177/1365480217694955>
- Ryom, K. (2018). Unge, holdspil og medborgerskab: Det dårlige selskab? Et lokalt aktionsforskningsprojekt på Ydre Nørrebro. *Forum for Idræt*, 28-40. <https://doi.org/10.7146/ffi.v33i1.106492>
- Ryom, K., & Stelter, R. (2018). Idrætspsykologi med et community psykologisk afsæt: Erfaringer fra et socialt eksperiment i København, Danmark. I T. Haugen, & R. Høigaard (red.), *Trender i idrettspsykologisk forskning i Skandinavien* (s. 121-143). Cappelen Akademisk Publishing Company. <https://doi.org/10.23865/noasp.39>
- Swantz, L. M. (2008). Participatory Action Research as Practice. *The SAGE Handbook of Action Research. Participative Inquiry and Practice*. P. Reason, & Bradbury, H. Great Britain, SAGE Publications: 31-48.
- Thing, L. F., & Ottesen, L. S. (2015). Om metode i idrætsvidenskab. *Metoder i idræts- og fysioterapiforskning*. L. F. O. Thing, L. S. København, Munksgaard. 2: 13-21.
- Thorpe, H. (2012). The ethnographic (i)nterview in the sports field: towards a postmodern sensibility. *Qualitative Research on Sport and Physical Culture*. K. A. Young, M. Bingley, Emerald: 51-78. [https://doi.org/10.1108/S1476-2854\(2012\)0000006015](https://doi.org/10.1108/S1476-2854(2012)0000006015)
- Wikman, J. M., Elsborg, P., & Ryom, K. (2017). Psychological benefits of team sport. I D. Parnell, & P. Krstrup (red.), *Sport and Health: Exploring the Current State of Play*. Routledge.
- Willis, P. (1993). *Learning to labour, how working class kids get working class jobs*. Aldershot, Ashgate. <https://doi-org/12048/10.4324/9781315266459>

ABSTRACT

This article focuses on leisure football and citizenship development in vulnerable boys and is based on a community psychological project in Copenhagen, Denmark. The project included 45 boys (ages 12-16), a local secondary school, a local football club and researchers from the Copenhagen Centre for Team Sport and Health. Multiple methods were used. The results indicate that leisure football influences the development of empowerment and influence citizenship through: a) The positive significance of football to the boys, b) The opportunities for a varied everyday life, c) Commitment and discipline and d) Motivation. Furthermore, a co-creation approach seems of great importance for the boys' development of citizenship.

KNUD RYOM (knudryom@ph.au.dk) er ansat som Postdoc på Institut for Folkesundhed, Sektion for Sundhedsfremme og Befolkningssundhed, Aarhus Universitet. Hans forskningsinteresse er idrætspsykologi og folkesundhed. Han er tidligere formand for Dansk Idrætspsykologisk Forum (2015-2019) og medlem af EMCC Danmarks bestyrelse (2016-2018). Han har en særlig interesse i fysisk aktivitet, inaktivitet, foreninger, samt unge og foreninger. Endvidere er han sportspsykologisk konsulent for Danmarks Ishockey Union, knyttet til ungdomslandshold og senior landshold.

REINHARD STELTER (rstelster@nexs.ku.dk) er professor i idræts- og coachingpsykologi på Institut for Idræt og Ernæring, Københavns Universitet. Efteruddannelse i idrætspsykologi fra den Tyske Psykolog Akademi og akkred. coachingpsykolog i International Society for Coaching Psychology. Tidligere formand for Dansk Idrætspsykologisk Forum (1994-2004) og medlem i FEPSAC bestyrelsen (1999-2007). De sidste to årtier har Reinhard særligt arbejdet med udvikling af tredje generations coaching, som har ført til flere danske og udenlandske bogpublikationer og forskningsartikler.